

مياشتي Monthly ماهانه

بانک The Bank

۲۱۲ ځلې - ۱۴۴۶ رمضان المبارک - ۱۴۰۳ کب

د کوچنیو او منځنیو تشبثاتو د تمویل او د کاري
فرصتونو ترمنځ اړیکه

۸ مخ

چرا اقتصاد های در حال توسعه به راهکار جدید نیاز دارند

۵ صفحه

From Cash to Code: Envisioning
Developing Economies' Future with
Central Bank Digital Currency

P 31

بانکونه د پيسو جريان، معياري اداينې او اقتصادي فعاليتونه آسانوي او په ټولنيزه هوساينه کې مهم رول لوبوي.

د امتیاز خاوند: د افغانستان بانک

کتیلاوی: فدا محمد فیضان، احمد جواد سداد او محمد ادریس رونق

سر لیکوال: شفیق الله بارز

- ۱ د افغانستان بانک رئیس د ازبکستان د مرکزي بانک له رئیس سره وکتل
- ۲ رئیس کُل د افغانستان بانک با نماینده وېره سازمان ملل متحد در کابل دیدار کرد
- ۳ په نړۍ وال سایبري امنیت کنفرانس کې د افغانستان بانک د لوړپوړي پلاوي کېدون
- ۴ د افغانستان بانک د بانکي څارنې او مالي خدمتونو لوی آمر معرفي شو
- ۵ چرا اقتصادهای در حال توسعه به راهکار جدید نیاز دارند؟
- ۸ دکوچنیو او منځنیو تشریاتو د تمویل او د کاري فرصتونو رامنځته کېدو ترمنځ اړیکه
- ۱۱ نقش افغانستان در احیای چهارراه تجارتی آسیا
- ۱۵ په اسلامي بانکوالی کې د مصنوعي څیر کتیا رول
- ۱۹ اقتصادي خبرونه
- ۲۱ هوش مصنوعی و بانکداری در افغانستان: تحول دیجیتال برای افزایش امنیت و
- ۲۳ ویژگی های بانکداری اسلامی
- ۳۱ From Cash to Code: Envisioning Developing Economies' Future...

مسئول مدیر: انور الله حیات

خبر یالان: سید خالد خالقیار او زاهد الله احمدی

دیزاین: خالد احمد فیضی

فوتوژورنالیست: زیرک ملیا

د ویش مسئول: نصرت الله احمدزی

د چاپ شمېر: ۱۲۰۰ نمرکه

کال: اوونسم

پته: د افغانستان بانک

د ثبت شمېر: ۶۵۸

تېلېفون: ۰۰۹۳۰۲۰۲۱۰۴۷۶۱

فکس: ۰۰۹۳۰۲۰۲۱۰۳۰۵

برېښنالیک: magazine@dab.gov.af

وېب پاڼه: www.dab.gov.af

د مجلې د مقالو او انځورونو کارول د سرچینې په ذکر کولو سره جواز لري.

استفاده از مقالات و تصاویر مجله با ذکر مأخذ مجاز است.

د افغانستان بانک رئیس د ازبکستان د مرکزي بانک له رئیس سره وکتل

د پوره همکارۍ ډاډ ورکړ، نوموړي د دواړو هېوادونو تر منځ د سوداګرۍ د پراختیا په برخه کې د بانکي سکتور رول د خورا ارزښت وړ یاد کړ او په دې برخه کې یې دوه اړخیزه همکاري مهمه وبلله.

د یادولو وړ ده چې ازبکستان هېواد ته د افغانستان اسلامي امارت د لوړ پوړي پلاوي د سفر موخه د افغانستان او ازبکستان تر منځ د سیاسي، اقتصادي، سوداګریزو او ترانزیتی اړیکو پراختیا او په افغانستان کې په بېلابېلو سکتورونو کې د ازبکستاني پانګوالو د پانګونې جذب دی.

په یاده لیدنه کې د افغانستان بانک د ټولو رئیس ښاغلي نور احمد آغا د هېوادونو تر منځ د بانکي اړیکو پراختیا ګټوره یاده کړه او وېي ویل چې د ازبکستان هېواد سره د بانکوالۍ برخې پراختیا کولای شي د سوداګریزو اړیکو د لا غوړېدو سبب شي. ښاغلي نور احمد آغا زیاته کړه، د افغانستان بانک ژمن دی چې د نړۍ له ټولو هېوادونو سره د بانکي سکتور په برخه کې رغنده اړیکې ولري او په دې وسیله د افغانستان د بانکي سکتور په برخه کې په ملي او نړۍ واله کچه اړینې آسانتیاوې رامنځته کړي.

د ازبکستان هېواد د مرکزي بانک رئیس ښاغلي تیمور اشموف هم له خپله اړخه

د ۱۴۴۶ شعبان المعظم ۲۴- ازبکستان ته د افغانستان اسلامي امارت د لوړ پوړي پلاوي د سفر په ترڅ کې د افغانستان بانک رئیس، ښاغلي نور احمد آغا د ازبکستان د مرکزي بانک له رئیس ښاغلي تیمور اشموف سره ځانګړې لیدنه وکړه.

په دې لیدنه کې دواړو لوریو د دوه اړخیزو همکاريو د پراختیا، د بانکي لیردونو په برخه کې د آسانتیاوو رامنځته کولو، د ظرفیت لوړونې، په سوداګریزو راکړو ورکړو کې د دواړو هېوادونو د ملي پولي واحدونو پر کارونې او د اداینیزو سیستمونو د نښلونې او پراختیا په اړه مفصل بحثونه وکړل.

رئیس گل د افغانستان بانک با نماینده ویژه سازمان ملل متحد در کابل دیدار کرد

خود اطمینان همکاری در این زمینه داد. قابل یاد آور است که محترم صدیق الله خالد معاون اول د افغانستان بانک نیز در این جلسه حضور داشته و علاوه بر مباحث مختلف مالی و بانکی، در مورد فعالیت‌های مؤسسات تمويلات مالی کوچک و سایر موضوعات مرتبط با نماینده ویژه سازمان ملل متحد و هیئت همراه، گفتگو و تبادل نظر کرد.

مهم خواند. وی افزود که د افغانستان بانک متعهد است تا تمويلات مالی کوچک در افغانستان توسعه یافته و از این طریق، شهروندان بتوانند در سراسر کشور از این خدمات مالی مستفید شوند. همچنان خانم روزا اوتونبايوا نماینده ویژه دبیر گل سازمان ملل متحد نیز نقش تأمین مالی خرد را در رشد اقتصادی و توسعه کسب و کارها مهم خوانده و از جانب

۲۶ شعبان المعظم ۱۴۴۶ - محترم نور احمد آغا رئیس گل د افغانستان بانک با خانم روزا اوتونبايوا نماینده ویژه دبیر گل سازمان ملل متحد و هیئت همراه وی دیدار کرد.

محترم نور احمد آغا رئیس گل د افغانستان بانک طی این دیدار پیرامون تمويلات مالی کوچک گفتگو کرده و این بخش را برای توسعه اقتصادی کشور

په نړۍ وال سایبري امنیت کنفرانس کې د افغانستان بانک د لورپوري پلاوي ګډون

مرکزي بانکونو او مالي ادارو له مشرانو سره یې کتلي دي. د دغو ناستو موخه د همکاريو پراخول، د سایبري امنیت د نویو ټکنالوژیو تبادله او د بانکوالۍ ډیجیټلي حل لارو ته وده ورکول وو. همدارنګه د افغانستان بانک پلاوی له نورو مالي او بانکي بنسټونو سره د ګډو همکاريو د فرصتونو، د سایبري امنیت د لا پرمختګ او د نوو ټکنالوژیکي سیستمونو د تبادلې پر موضوعاتو بحثونه تر سره کړل.

د مالي سکتور د امنیتي تدابیرو، د معلوماتي سیستمونو د ساتنې او د سایبري خطرونو د مدیریت پر موضوعاتو خبرې وکړې. هغه ټینګار وکړ چې د افغانستان بانک د سایبري امنیت په برخه کې نړۍ وال معیارونه تعقیبوي او هڅه کوي چې د عصري ټکنالوژیو په کارولو سره، د هیواد د مالي سکتور خونديتوب نور هم پیاوړی کړي.

د افغانستان بانک پلاوي تر دې دمه د کنفرانس په مختلفو تخنیکي غونډو کې ګډون کړی او د ایران مرکزي بانک له رئیس او یو شمېر نورو هیوادونو د

د افغانستان بانک رئیس، ښاغلي نور احمد آغا، په مشرۍ پلاوي د روسیې هیواد په یکاترینبورګ ښار کې د سایبري امنیت نړۍ وال کنفرانس کې ګډون وکړ. دا کنفرانس، چې د مالي سکتور لپاره د سایبري امنیت، ډیجیټلي ټکنالوژۍ او د بانکوالۍ سیستمونو د خونديتوب پر موضوعاتو تمرکز لري، د نړۍ د مخکښو مالي بنسټونو، مرکزي بانکونو او د ټکنالوژۍ د متخصصینو کوربه توب کوي.

ښاغلي نور احمد آغا په دې کنفرانس کې وینا وکړه، چې پکې یې د افغانستان

د افغانستان بانک د بانکي څارنې او مالي خدمتونو لوی آمر معرفي شو

همداراز، ښاغلي صديق الله خالد د بانکي څارنې د پخواني آمر ښاغلي شيخ عبدالرحمن قانت، له هڅو او خدمتونو مننه وکړه او د هغه لاسته راوړنې يې په بانکي سکتور کې د نظارتي سيستم د پياوړتيا لپاره ارزښتناک وبللې.

د يادونې وړ ده هغه غونډه چې په همدې مناسبت، د افغانستان بانک د عالي شورا په تالار کې جوړه شوې وه، پکې د افغانستان بانک دويم مرستيال ښاغلي ملا محمد آخند او د دې بانک د بېلابېلو برخو آمرينو او معاونينو ګډون درلود.

نوموړي د خپلو خبرو پر دوام زياته کړه، مسؤليت يوازې د واک ترلاسه کول نه دي، بلکې د امانت ساتنه، صداقت او د خلکو لپاره د خدمت کول دي او مونږ ټولو ته په کار ده چې مسؤليتونه په ښه ډول تر سره کړو. نوموړي ښاغلي دکتور لطف الله خيرخواه لپاره د بریا هيله څرګنده کړه او له ټولو همکارانو يې وغوښتل چې ورسره نږدې همکاري وکړي، ترڅو د بانکي څارنې بهير نور هم پياوړی شي او د هېواد بانکي سکتور ته لا زياته وده ورکړي.

۱۴۴۶ شعبان المعظم ۲۵ مه - د افغانستان بانک د بانکي څارنې نوی لوی آمر، ښاغلي دکتور لطف الله خيرخواه، نن د افغانستان بانک د لومړي مرستيال ښاغلي صديق الله خالد له لوري د دې بانک آمرينو او معاونينو ته ور وپېژندل شو. د غونډې پر مهال، د افغانستان بانک لومړي مرستيال ښاغلي صديق الله خالد په ادارو کې تغيير او تبديل د کارکوونکو د چارو يو اصل وباله او يادونه يې وکړه چې په ادارو کې تغيير او تبديل د چارو د لا ښه سمون په موخه رامنځته کېږي.

چرا اقتصادهای در حال توسعه به راهکار جدید نیاز دارند؟

(این مقاله از انگلیسی ترجمه شده است)

نظر می‌رسد که بشریت در آستانه پیشرفت خارق العاده قرار گرفته است. این رویا اما به حقیقت مبدل نشد و با نزدیک شدن به پایان نخستین ربع قرن، آشکار شده است که اهداف بلند پروازانه دهه‌های گذشته محقق نخواهند شد. چون براساس آخرین گزارش "چشم انداز اقتصادی جهانی" بانک جهانی، چشم انداز

با آغاز قرن ۲۱، رهبران جهان با اطمینان تصمیم گرفتند تا حق توسعه را برای همه به واقعیت تبدیل کنند و تمام بشریت را از فقر و نیازمندی نجات دهند. پانزده سال بعد، با امید به پیشرفت‌های اولیه، ضرب الاجلی تعیین کردند تا فقر و گرسنگی را در سراسر جهان الی سال ۲۰۳۰ از بین ببرند. با تعیین چنین هدف، برای مدتی به

رشد بلندمدت برای اقتصادهای در حال توسعه، اکنون ضعیف ترین وضعیت خود را از ابتدای قرن تجربه می کند.

بدون بهبود پایدار در نرخ رشد، تنها شش کشور از میان ۲۶ کشور کم عاید امروزی احتمال دارد تا سال ۲۰۵۰ به جایگاه کشورهای با درآمد متوسط برسند. تا سال ۲۰۳۰، حدود ۶۲۲ میلیون نفر همچنان در فقر شدید باقی خواهند ماند و گرسنگی و سوء تغذیه بر سرنوشت تقریباً همین تعداد مردم حاکم خواهد بود.

اقتصادهای در حال توسعه، که قرن را با هدف کاهش شکاف درآمد نسبت به ثروتمندترین اقتصادها آغاز کرده بودند، اکنون در حال دست نیافتن به چنین هدفی قرار گرفته اند. چون بیشتر عواملی که رشد آن ها را تقویت می کرد، از بین رفته اند. در عوض، موانع شدیدی جایگزین آنها شده اند که از جمله می توان به سرمایه گذاری و رشد مؤلذیت ضعیف، افزایش پیری جمعیت تقریباً در همه کشورها به جز فقیرترین آن ها، تنش های تجارتي و ژئوپولیتیکی فزاینده، و خطرات رو به افزایش تغییرات اقلیمی، اشاره نمود. گزارش اخیر نشان می دهد که این اقتصادها در قرن ۲۱ پیشرفت های قابل توجهی داشتند. در ابتدا، آن ها از دهه ۱۹۷۰ به بعد با سریع ترین سرعت رشد

کردند. اقتصادهای در حال توسعه همچنین نسبت به ابتدای قرن، نقش مهم تری در اقتصاد جهانی ایفا نمودند. امروزه، آن ها تقریباً نیمی از تولید ناخالص داخلی جهانی را تشکیل می دهند، در حالی که این رقم در سال ۲۰۰۰ تنها ۲۵ فیصد بود. به طور خلاصه، در عرض یک نسل، این اقتصادها چشم انداز جهانی را دگرگون کردند.

بیشتر این پیشرفت در سال های ابتدایی، پیش از بحران مالی جهانی ۲۰۰۸ و ۲۰۰۹ به وقوع پیوست. پس از آن، اما روند پیشرفت شروع به کاهش کرد و رشد اقتصادی سیر نزولی خود را تجربه کرد؛ یعنی از ۵.۹ فیصد در دهه ۲۰۰۰ به ۵.۱ فیصد در دهه ۲۰۱۰ و سپس به ۳.۵ فیصد در دهه ۲۰۲۰ تقلیل پیدا نمود.

از سال ۲۰۱۴ به بعد، به جز چین و هند، عاید سرانه در اقتصادهای در حال توسعه نیم فیصد کمتر از حد اوسط اقتصادهای ثروتمند رشد کرده که این امر باعث گسترش شکاف فقیر و غنی شده است. اصلاحات داخلی متوقف و دیون دولت به رکوردهای بی سابقه ای رسید زیرا مصارف عمومی بدون افزایش هم زمان عواید افزایش یافت و یکپارچگی اقتصادی جهانی دچار مشکل شد. سهم سرمایه گذاری مستقیم خارجی وارد شده

به اقتصادهای در حال توسعه امروز تنها نصف میزان آن در دهه ۲۰۰۰ است. محدودیت های جدید تجارت بین المللی در سال ۲۰۲۴ پنج برابر حد اوسط سال های ۲۰۱۰ تا ۲۰۱۹ بود.

کشورهای کم عاید که محل زندگی بیش از ۴۰ فیصد از افرادی هستند که روزانه کمتر از ۲.۱۵ دلار عاید دارند، بیشترین آسیب را متحمل شده اند. این کشورها که همواره در مرکز توجه برنامه های جهانی برای ریشه کن کردن فقر شدید قرار داشته اند، به دلیل افزایش درگیری ها، بحران های اقتصادی پی در پی و رشد اقتصادی ضعیف، تقریباً هیچ پیشرفتی نداشته اند.

در آغاز قرن ۲۱ میلادی ۶۳ کشور در گروه کشورهای کم عاید قرار داشتند. از آن زمان، ۳۹ کشور از جمله هند، اندونزی و بنگله دیش توانسته اند به سطح کشورهای با عاید متوسط برسند و تا سال ۲۰۲۳ درآمد سرانه سالانه آن ها از ۱,۱۴۵ دلار عبور کرد. اما سایر کشورها، از جمله سودان جنوبی و سوریه که در دهه ۲۰۱۰ به این گروه اضافه شدند، در وضعیت رکود باقی مانده اند. در ۱۵ سال گذشته، رشد اقتصادی آن ها پس از تعدیل تورم، به طور اوسط سالانه کمتر از ۰.۱ درصد بوده است.

این فراز و نشیب‌ها نشان می‌دهد که اقتصادهای در حال توسعه در ربع نخست این قرن چه تصمیم‌درستی گرفته‌اند و کجاها دچار اشتباه شده‌اند. همچنین، راه‌هایی را روشن می‌سازد که این کشورها می‌توانند در آینده برای پیشرفت خود، بدون وابستگی به تحولات جهانی، به سمت آن حرکت کنند. قابل ذکر است که تأثیر این اقتصادها بر رشد سایر کشورهای در حال توسعه نیز بیشتر شده است.

در عصر حاضر، اقتصادهای در حال توسعه بصورت فزاینده‌ای یکی با دیگری وارد معاملات تجارتي شده‌اند. بیشتر از ۴۰ فیصد کالاهای صادراتی این اقتصادها به سایر اقتصادهای در حال توسعه صادر می‌شود که دو برابر سهم آن در سال ۲۰۰۰ است.

آن‌ها همچنین به منبعی فزاینده از جریان‌های سرمایه، حواله‌ها و کمک‌های توسعه‌ای برای سایر اقتصادهای در حال توسعه تبدیل شده‌اند. تحلیل‌های ما نشان می‌دهند که ۱ فیصد افزایش در رشد تولید ناخالص داخلی سه اقتصاد بزرگ در حال توسعه — چین، هند و برزیل — بعد از سه

سال موجب افزایش تولید ناخالص داخلی سایر اقتصادهای در حال توسعه به میزان نزدیک به ۲ فیصد می‌شود.

این تأثیر تنها نصف تأثیر رشد در ایالات متحده، حوزه یورو و جاپان است. به طور خلاصه، رفاه اقتصادهای در حال توسعه هنوز به شدت به رشد سه اقتصاد بزرگ پیشرفته وابسته است، اما این وابستگی کمتر از زمانی است که قرن جدید آغاز شد و این موضوع فرصت‌هایی را برای آن‌ها فراهم می‌آورد.

اقتصادهای در حال توسعه باید بدانند که چالش‌های پیش رو سخت‌تر از گذشته خواهد بود. بنابراین، آن‌ها به یک استراتژی جدید نیاز دارند که قدرت خودکفایی‌شان را تقویت کند و از هر فرصتی برای رشد استفاده نمایند. با داشتن پالیسی‌های مناسب، بسیاری از مشکلات می‌توانند به فرصت تبدیل شوند. با توجه به ارتباطات تجارتي نزدیک‌تر میان یکدیگر، اقتصادهای در حال توسعه می‌توانند با انجام اصلاحات بیشتر برای جذب سرمایه‌گذاری و تقویت روابط تجارتي و سرمایه‌گذاری با این اقتصادها، از مزایای زیادی بهره‌مند شوند. همچنین با

بهبود زیرساخت‌ها، افزایش توانمندی‌های بشري و سرعت بخشیدن به تغییرات زیست‌محیطی، می‌توانند رشد اقتصادی خود را تسریع کنند.

این اقدامات باید از هم‌اکنون که اقتصاد جهانی هنوز با ثبات است، آغاز شوند. پیش‌بینی‌ها نشان می‌دهند که اقتصاد جهانی در سال‌های جاری و آینده با نرخ ۲.۷ فیصد رشد خواهد کرد، که مشابه نرخ رشد پیش‌بینی شده برای سال ۲۰۲۴ است. این میزان پایین‌تر از حد اوسط رشد ۳.۱ فیصدی قبل از کووید-۱۹ است، اما ممکن است کاهش تورم و نرخ‌های تکتانه را در پی داشته باشد. ولی با توجه به اینکه بی‌ثباتی سیاست‌های جهانی به طرز بی‌سابقه‌ای بالا است، اقتصادهای در حال توسعه بهتر است هیچ چیزی را مسلم ندانند. ازینرو، باید تلاش خود را برای کنترل سرنوشت خود افزایش دهند.

نویسندگان: ایندرمیت گیل و ام. ایهان کوسه
مترجم: سید آصف فکرت
عضو بود ترجمه د افغانستان بانک

ماخذ:

1. World Bank. (2023, March 25). *Why developing economies need a new playbook*. <https://blogs.worldbank.org/en/voices/why-developing-economies-need-a-new-playbook>

د کوچنیو او منځنیو تشبثاتو د تمویل او د کاري فرصتونو رامنځته کېدو ترمنځ اړیکه

(دا مقاله له انګلیسي څخه ژباړل شوې ده)

په دې سخت پړاو کې کوچنیو او منځنیو تشبثاتو ته د مالي تمویل چمتو کول محدود وو: د IFC له لورې د خپلو مالي مؤسسو په پیریدونکو باندې یوه ترسره شوې سروې، موندلې ده چې ډیری مالي مؤسسو کوچنیو او منځنیو تشبثاتو ته د پور ورکړې اندازه راکمه کړې ده.

لکه څرنګه چې ټول پام د بیا رغونې پروسې، په ځانګړي ډول د دندو بیا ترلاسه کولو ته اوښتی دی، د کوچنیو او منځنیو تشبثاتو ونډې او د هغوی د تمویل رول یو ځل بیا د پاملرنې په مرکز کې قرار لري. د کوچنیو او منځنیو تشبثاتو تمویل کولای شي د وبا له اغېزو څخه د راوتلو یو له بنسټیزو لارو څخه وي، ځکه چې دا د دندو د رامنځته کولو وړتیا لري. په دې توګه، د کوچنیو او منځنیو

پراختیایي هېوادونو د کوچنیو او منځنیو تشبثاتو وده مالي تمویل ته د کافي لاسرسي د نه شتون له امله محدوده ده. په ۲۰۱۷ کال کې، په پراختیایي هېوادونو کې د مالي تمویل تشه شاوخوا ۴.۵ ټریلیونه امریکایي ډالر اټکل شوې وه.

په پراختیایي هېوادونو کې د کرونا وبا (کوویډ-۱۹) د زیاتو دندو له لاسه ورکولو لامل شوه. د نړۍ وال بانک د Pulse سروې ښیي چې کوچني او منځني تشبثات چې د کارموندنې مهمه سرچینه ده، د وبا له امله سخت زیانمن شول او خپل کاري ځواک یې کم کړ.

کوچني او منځني تشبثات (SMEs) بنسټیز کارګمارونکي دي او د کاري فرصتونو په رامنځته کولو کې کلیدي رول لري. کوچني او منځني تشبثات په نړۍ واله کچه ۹۰ سلنه کاروبارونه او له ۵۰ سلنې څخه ډېرې دندې تشکیلوي. د غوړیدو په حال کې اقتصادونو کې، په ناخالص کورني تولید کې د دوی ونډه تر ۴۰ سلنې پورې رسېدلی شي. خو په

لري. په دې توګه، د کوچنیو او منځنیو تشبثاتو تمویل او د دندو رامنځته کولو ترمنځ پر اړیکې باندې ښه پوهیدل یوه مهمه موضوع ده. د دې موضوع د اهمیت سربېره، د دې اړوند څېړنې کمې دي، په ځانګړي ډول هغه چې پایلې یې د غوړیدو په حال کې اقتصادونو باندې په پراخه کچه د پلي کیدو په موخه تعبیر کیدلای شي.

د کوچنیو او منځنیو تشبثاتو د تمویل او کاري فرصتونو ترمنځ د رامنځته کیدو ترمنځ په اړیکې د پوهیدو یو چوکاټ اوس د "کوچنی کاروبار، لویه وده: څرنګه په کوچنیو او منځنیو تشبثاتو پانګونه دندې رامنځته کوي" راپور کې شتون لري. په دې راپور کې، موږ د کوچنیو او منځنیو تشبثاتو تمویل او د دندو رامنځته کولو ترمنځ تجربوي اړیکې باندې نظر اچوو. موږ د اقتصادي سنجولو یو ماډل وړاندیز کوو چې د دندو په رامنځته کیدو باندې د کوچنیو او منځنیو تشبثاتو د تمویل اغېزې وارزوي، او د لویې همغږي شوې تصدی په کچه د معلوماتي ټولګې څخه په استفادې اړیکې اټکل کوو، چې د نړۍ وال بانک د تشبث سروې ګانې او د IFC لخوا راټول شوي لومړني معلومات

پکې شامل دي.

د لویې کچې په ماډلونو باندې د تکیې په نسبت، چې په عمومي توګه د زیربنایي تمویل او غیرمالي سکتور لپاره کارول کېږي، موږ د کوچنیو او منځنیو تشبثاتو تمویل لپاره د کوچنۍ کچې یو رامنځته شوی ماډل وړاندې کوو چې د تصدی په کچه معلومات په پام کې نیسي. سربېره پر دې، د اقتصادي سنجش چوکاټ د بشپړوونکي په توګه کیفی قضیوي مطالعې هم وړاندې شوې دي.

زموږ د څېړنې تر ټولو د پام وړ موندنه دا ده چې په پرمختیايي هېوادونو کې د کوچنیو او منځنیو تشبثاتو د تمویل لپاره هر اضافي یو میلیون ډالر، د هغو تصدیو په پرتله چې تمویل نه ترلاسه کوي، په منځني ډول د دوو کلونو په موده کې د ۱۶ اضافي دندو د رامنځته کېدو لامل کېږي. دا ضریب د غوړیدو په حال کې اقتصادونو یو اوسط منعکسوي او یوازې په هغو دندو تمرکز کوي چې د تمویل ترلاسه کوونکو تشبثاتو له لورې په مستقیمه توګه رامنځته شوې دي.

د نورو غیرمستقیمو او هڅول شویو اغېزو احتمال هم شتون لري، مګر په دې څېړنه کې سنجول شوي نه دي. په بریتانیا او امریکا کې ورته اټکلونه یو کوچنی

ضریب وړاندې کوي، چې په یاده ساحه کې د هر میلیون ډالر تمویل په بدل کې له ۳ څخه تر ۴ دندې ښیي. دا توپیر ښایي د تمویل په محدودیت پورې تړاو ولري، چې د غوړیدو په حال کې اقتصادونو د کوچنیو او منځنیو تشبثاتو د ودې لپاره لوی خنډ ګڼل کېږي. کله چې دا خنډونه لرې شي، د لوړې ودې وړتیا ډیرېږي. همدارنګه، د پرمختیايي هېوادونو کوچني او منځني تشبثات د پرمختللو هېوادونو په پرتله د کار ځواک ته ډېره اړتیا لري.

همدارنګه، موږ دا وموندله چې:

- د کوچنیو او منځنیو تشبثاتو په کچه د دندو رامنځته کولو پراخ توپیر شتون لري: د کوچنیو او منځنیو تشبثاتو ۷۵ سلنې ترمنځ د دندو رامنځته کولو کچه د منځنۍ کچې (میلډیان) د دوه برابرو څخه زیاته ده.
- کوچنۍ تصدی د تمویل له لارې د لویو شرکتونو په پرتله ډېرې دندې رامنځته کوي: په نسبي توګه، هغه کوچني او منځني تشبثات چې ۱۰ څخه تر ۴۹ کارکوونکي لري، د ۱۰۰ څخه ډېر کارکوونکو لرونکو شرکتونو په پرتله نږدې درې برابره

زیاتې دندې رامنځته کوي.

- د کوچنیو او منځنیو تشبثاتو ترمنځ د عمومي دندو رامنځته کول د لوړ فعالیت لرونکو تصدیو یوې کوچنۍ ډلې لخوا پرمخ وړل کېږي، چې ډیرې وخت ورته "غزالونه" ویل کېږي. دا ډول تصدی، چې د کوچنیو او منځنیو تشبثاتو د اندازې په ټولو کچو ویشل شوې دي، چې پیژندل او وده ورکول یې ستونزمن دي. د نړۍ وال بانک څېړنه په دې باندې لا زیاته رڼا اچوي.

د عملي پلوه، دا راپور یوه عامه ابزار وړاندې کوي چې حکومتونو، د پراختیایي تمویل ادارو، او هغو خصوصي مالي مؤسسو ته چې د کوچنیو او منځنیو تشبثاتو د تمویل ژمنه کوي، ترڅو د دندو په رامنځته کولو باندې د هغوی د پانګونو اغیزې اندازه کړي. د بېلګې په توګه، د پراختیایي تمویل ادارې کولای شي د ماډل بنسټیز چوکاټ ومني او خپل معلومات وکاروي ترڅو د دندو په رامنځته کولو باندې د خپلو کوچنیو او منځنیو تشبثاتو د تمویل پر اغیزو باندې وپوهیږي. د بانکونو له لورې تنظیموونکو

او پانګه والو ته د هغوی د پایلو بنودل هم مرستندویه تمامیدای شي. دا میتودولوژي یو شمیر محدودیتونه لري، چې د نورو څېړنو لټیا څرګندوي. د موجوده تصدی کچې د معلوماتو کارول د معلوماتو جوړښت او نمونې کې محدودیتونه معرفي کوي، چې د تجربوي تحلیل پر وړاندې جدي محدودیتونه رامنځته کوي. په پایله کې، د ریګریشن اټکل د کوچنیو او منځنیو تشبثاتو تمویل د دندو په رامنځته کولو باندې د عادي تعبیر اجازه نه ورکوي. همدارنګه د یادونې وړ ده چې د دې څېړنې لپاره معلومات د کرونا وبا له بحران څخه مخکې راټول شوي دي، نو پایلې یې باید د یو جوړښتي اټکل په توګه وګڼل شي نه د هغه څه په توګه چې د بحران په جریان کې یا د بحران څخه وروسته سمدلاسه توقع کیدلی شي. دا میتودولوژي کیدلی شي د نورو معلوماتو راټولولو له لارې پراختیا ومومي چې د تحلیل په تعدیل او تمدید کې مرسته وکړي. په پراخ مفهوم، دا کار باید د نورې دقیقې څېړنې د کارولو له لارې وغځول شي، چې په دې کې ښه فکر

شوې اغیزې ارزونې شاملې دي، چې کولای شي هغه مهمه پوښتنه روښانه کړي چې آیا مالي تمویل د کوچنیو او منځنیو تشبثاتو د ودې لامل کیږي. دا ابزار د IFC پانګونو د اقتصادي اغیزو د اندازه کولو د پراختیا د روانو هڅو یوه برخه ده. تر اوسه پورې، ۱۴ ځانګړي سکتوري ماډلونه جوړ شوي ترڅو په ټوله کې اقتصاد کې د IFC د پانګونې پروژو استخدام او د ارزښت د زیاتوالي اغیزې اټکل کړي. دا ماډلونه مختلفې میتودولوژۍ کاروي چې د پروژې ځانګړي معلومات د لوی، سکتوري او کوچنیو معلوماتو سره ترکیب کوي ترڅو په اقتصاد کې د غیر مستقیمو شاته او مخکې اغیزو اټکل وکړي. دا د کرنې، تولید، او ټاکل شوو خدماتو، بیلابیلو مالي منځګړیتوبونو او همدارنګه د فزیکي او ډیجیټلي زیربنا په ګډون د IFC د عملیاتو اړوند سکتورونه پوښي.

لیکوالان: عیسی فیدان او ګولډ بلوم

ژباړه: فاتح الله صافی

د افغانستان بانک د ژباړې بورډ غړی

اخځلیکونه:

1. World Bank. (2023, March 25). *Quest to better understand the relationship between SME finance and job creation: Insights from new report*

نقش افغانستان در احیای چهار راه تجاری آسیا

مقدمه

با اجرای پروژه های بزرگ اقتصادی مانند: کمربند اقتصادی چین، تاپی، کاسا، جاده ابریشم، اتصال خطوط اینترنتی و دسترسی تجار افغان به آب های آزاد توسط راه لاجورد این کشور از یک سو مرکز اتصال اقتصادی منطقه خواهد شد و از سوی دیگر، این پروژه ها به توسعه اقتصادی افغانستان می انجامد که پیامد های بلند مدت این پروژه ها، افغانستان را به سمت یک اقتصاد منطقه ای سوق

خواهد داد.

افغانستان با اتخاذ سیاست درست در زمینه تبدیل شدن به چهارراه تجارت در آسیا می تواند امتیازات فراوان را بدست آورد که مطمئناً علاوه بر توسعه اقتصادی، بر ثبات سیاسی در افغانستان و منطقه منجر خواهد شد که در این مقاله به طور فشرده به آن پرداخته شده است.

موقعیت جغرافیایی افغانستان

افغانستان با داشتن موقعیت جغرافیایی ویژه در راستای تاریخ نقطه اتصال مدنیت های

مختلف جهان باقی مانده است. افغانستان کشوریست محاط به خشکه به عنوان یک دهلیز تجاری زمینی برای جنوب آسیا، آسیای مرکزی، چین و خاورمیانه که دارای اهمیت خاص بوده و موقعیت جغرافیایی این امکان را برای افغانستان فراهم کرده که مسیر مناسبی برای انتقال کالاها و خطوط انتقال بسیاری از پروژه های انرژی چندین میلیارد دلاری در منطقه باشد.

افغانستان اقتصادی ترین دهلیز زمینی برای

تجارت و ترانزیت انرژی در منطقه است که همه ذینفعان می توانند در مورد آن به توافق برسند. این مسیر می تواند در تجارت بین اروپا و آسیا سالانه به ارزش میلیاردها دلار را در مقایسه با مسیرهای فعلی صرفه جویی نماید. علاوه بر مزایای منطقه ای آن، درهای بازارهای بین المللی را به روی میلیاردها دلار منابع دست نخورده افغانستان باز می کند که چنین فرصت می تواند افغانستان را به یک بازیگر اقتصادی منطقه ای در آینده مبدل کند.

پروژه خط آهن

کشور چین به عنوان دومین اقتصاد بزرگ جهان در پی دستیابی به منابع انرژی و بازارهای بیشتر برای صادرات کالاهای خویش است که از گذشته بدینسو، کشورهای حوزه خلیج فارس چون ایران، عراق، کویت، قطر، بحرین، امارات متحده عربی، عربستان سعودی و عمان از جمله بهترین گزینه ها برای برآورده شدن مقاصد این کشور به شمار می رود. از این جهت، در پی توسعه برنامه راه آهن از قزاقستان، ازبکستان و افغانستان از بندر حیرتان به امتداد اسلام قلعه به بندر چابهار ایران است. این راه آهن با کمترین هزینه و کوتاه ترین فاصله می تواند چین را به بازارهای خلیج فارس وصل کند. علاوه بر این، پروژه حمل و نقل دیگری

بنام افغان ترانس نیز قابل بحث می باشد که ازبکستان و پاکستان را با کوتاه ترین فاصله از طریق جغرافیای افغانستان با هم وصل می سازد. این پروژه می تواند کوتاه ترین مسیر برای رسیدن به اقیانوس برای افغانستان و آسیای مرکزی باشد و به

- حق ترانزیت افغانستان درآمد گمرکی را افزایش داده و در تأمین منابع بودجه سالانه کشور نقش ارزنده را ایفاء خواهد نمود.

پروژه تاپی

کشور هندوستان با داشتن جمعیت بیش از ۱.۴ میلیارد در تلاش است تا در سطح جهان به یک کشور ابر قدرت از لحاظ اقتصادی تبدیل گردد و همچنان، پاکستان نیز دارای جمعیت بیشتر و اقتصاد نسبتاً ضعیف می باشد. این دو کشور نیاز شدیدی به انرژی کشورهای آسیای مرکزی دارند که این نیازمندی کشورهای

تقویت روابط سیاسی و اقتصادی میان ازبکستان، افغانستان و پاکستان کمک نماید که بواسطه آن فرصت ها برای همکاری، تبادل تجاریات و منابع بین کشورهای منطقه ایجاد گردیده و مزیت های ذیل را برای پیشرفت اقتصادی افغانستان نیز به همراه خواهد داشت:

- افغانستان به عنوان یک کشور دارای جغرافیای با ارزش می تواند نقش مهمی را در اتصال کشورهای منطقه ایفاء کند که این نقش می تواند زمینه را بصورت گسترده برای شریک شدن در معاملات منطقه ای برای افغانستان

آسیای مرکزی و کشورهای آسیای جنوبی را تشویق نموده و در تلاش اند جهت دست یافتن به منابع انرژی پروژه های انتقال انرژی از جمله پروژه تاپی را راه اندازی نمایند. افغانستان نقطه وصل این معامله بزرگ اقتصادی محسوب می شود. این پروژه با ارزش هفت و نیم میلیارد دالر و با ظرفیت انتقال ۳۳ میلیارد متر مکعب گاز طبیعی در سال می باشد. با توجه به ارزیابی های که صورت گرفته است، سود خالص سالانه از پروژه تاپی برای افغانستان ۶۰۰ میلیون دالر برآورد شده که بر علاوه آن مزیت های ذیل را برای کشور در پی خواهد داشت:

- رفع قسمتی از نیازمندی انرژی افغانستان از راه اندازی این پروژه
- تأمین قسمتی از بودجه ملی از طریق حق ترانزیت
- فراهم سازی زمینه کار
- تشویق برای سرمایه گذاری های بزرگ داخلی و خارجی

جاده ابریشم

در تاریخ باستان اروپایی ها علاقه زیاد به ابریشم داشتند در آن زمان کشور چین به عنوان مرکز تولید ابریشم محسوب می شد. جهت فروش ابریشم در بازارهای اروپا که سود فراوان داشت کاروان های تجارتی چینی ها از مسیر افغانستان عبور میکردند که در آن زمان به افغانستان

اهمیت زیاد داده بود. اکنون دولت چین بعد از تقریباً دو هزار سال در تلاش ایجاد دوباره این جاده به ارزش میلیاردها دالر شده است که کشور چین را به اروپای شرقی، خاور میانه و خلیج فارس وصل میکند.

افغانستان از این مسیر علاوه بر بدست آوردن منافع فراوان اقتصادی دوباره به گذشته تاریخی خود منحصراً نقطه اتصال تمدنها و فرهنگ ها باز میگردد. در ضمن ایجاد دوباره این مسیر افغانستان را میتواند به بحر نیز وصل نماید. افغانستان با ملحق شدن به این پروژه بزرگ جهانی میتواند به بازار های دلخواه خود دسترسی پیدا کند و تولیدات زراعتی، ذخایر وسیع طبیعی و صنایع دستی خود را بفروش برساند. این اتصال سبب میشود تا درخشش اقتصادی بوجود بیاید و بر آنکای آن اقتصاد کشور به گونه چشمگیر رشد و توسعه خواهد نمود.

راه لاجورد

لاجورد افغانستان از نگاه کیفیت و کمیت خاص توجه بسیاری را به خود جلب کرده و سال های در گذشته صادرات لاجورد از افغانستان به اروپا توسط کاروان های تجارتی از مسیری بنام راه لاجورد صادر می گردید. این مسیر قدامت تاریخی دو هزار ساله داشته که از سال های زیادی بدینسو به دست فراموشی سپرده شده بود

اما، در هفتمین نشست همکاریهای منطقه ای بنام "ریکا" در سال ۲۰۱۷ میلادی که در عشق آباد کشور ترکمنستان برگزار گردید، تعهداتی در مورد احیای دوباره راه لاجورد صورت گرفت که افغانستان را می تواند به آب های آزاد متصل سازد.

این مسیر افغانستان را از طریق بنادر آقینه و تورغندی به بندر ترکمن باشی ترکمنستان، دریای خزر و از مسیر باکوی آذربایجان و تفلیس گرجستان به دریای سیاه و همچنان از طریق کشور آذربایجان به ترکیه و دریای مدیترانه وصل میسازد. گفته می شود این مسیر با داشتن سرک و خط آهن یکی از کوتاه ترین، مطمئن ترین و ساده ترین راه برای افغانستان شناخته شده و مزایای اقتصادی ذیل را برای افغانستان به همراه خواهد داشت.

- انتقال یک کانتینر کالای تجارتی از مسیر راه لاجورد ۳۲۰۰ دالر هزینه خواهد داشت اما از مسیر پاکستان هزینه انتقال آن به ۵۰۰۰ دالر می رسد.
- افغانستان با بازسازی زیربنای حمل و نقل خویش می تواند بستر مناسب را برای احیای مجدد این مسیر، تشویق برای سرمایه گذاری های کلان و زمینه را بسوی اقتصادی شدن این کشور هموار سازد.

پروژه انتقال انرژی کاسا

پروژه انتقال برق موسوم به پروژه کاسا- ۱۰۰۰ از تاجیکستان و قرغیزستان با ظرفیت یک هزار و سه صد مگاوات برق از مسیر افغانستان به پاکستان است که سود خالص این پروژه از حق ترانزیت برای افغانستان ۴۵ میلیون دالر در سال ارزیابی گردیده که برای تأمین بودجه سالانه افغانستان کمک خوبی خواهد شد.

انتقال کالا

افغانستان بنابر موقعیت جغرافیایی که دارد توان پذیرایی ترانزیت میلیون ها تن کالا و اقلام تجارتي را سالانه از کشورهای مختلف دارد. طور مثال، چین می تواند صدها میلیون تن کالاهای تجارتي خود را از طریق افغانستان به خاور میانه و اروپای شرقی ارسال نماید همچنان، کشورهای جنوب آسیا می توانند اموال تجارتي خود را از طریق افغانستان به آسیای مرکزی صادر کنند. کارشناسان اقتصادی ارزش مالی دریافت حق ترانزیت افغانستان را در یک سال ۱،۵ میلیارد الی ۱،۸ میلیارد دالر برآورد کرده اند.

انتقال انترنت

بررسی های فنی و اقتصادی نشان می دهد که جغرافیای افغانستان علاوه بر داشتن شرایط مناسب برای انتقال انرژی و کالا، توانایی تبدیلی شدن به دهلیز انتقال انترنت را از جنوب آسیا به آسیای مرکزی نیز دارد که مناسب ترین گزینه برای انتقال انترنت و توسعه شبکه فایبر نوری در منطقه خوانده شده است. سرمایه گذاری کشورهای آسیای میانه و هند که یکی از بزرگترین صادر کننده های تکنالوژی محسوب میشوند، در پروژه انتقال ۴۸۸ کیلومتر لین فایبر نوری می تواند نیازهای زیربنایی افغانستان را به صورت گسترده بر طرف کند.

نتیجه گیری

تبدیل شدن افغانستان به چهارراه اقتصادی آسیا سبب رشد اقتصاد و تجارت در منطقه خواهد شد که منفعت آن نه تنها نصیب افغانستان خواهد شد، بلکه همه کشورهای ذیدخل در نفع آن شریک خواهند بود. موقعیت جغرافیایی افغانستان ظرفیت بالا و مناسبی را برای رشد و توسعه همه جانبه اقتصادی دارد. این

قابلیت ها از سود خالص میلیاردها دالر در تأمین بودجه سالانه افغانستان گرفته تا ایفای نقش یک بازیگر خوب منطقه ای در معاملات بزرگ منطقه را شامل می شود. افغانستان می تواند پل اتصال بین چین و کشورهای حوزه خلیج فارس باشد و همچنان کانال ترانزیتی برای انتقال کالاهای تجارتي، انترنت و انرژی بین آسیای مرکزی و جنوب آسیا باشد که چنین فرصت ها از یک طرف برای افغانستان اعتبار خوبی در جوامع بین الملل و معاملات بزرگ اقتصادی دارد و از سوی دیگر سهم قابل توجهی در تأمین مالی بودجه ملی و برنامه های انکشافی افغانستان می تواند داشته باشد.

محمد مصطفی رسولی

آمریت سیاست پولی د افغانستان بانک

منابع:

1. IESS. (n.d.). <https://www.iess.ir>
2. Tolo News. (n.d.). <http://tolonews.com>
3. Pease International Peacekeeping Centre. (n.d.). <https://pease-ipsc.org>
4. Afghanistan Review. (n.d.). <https://afgreview.com>
5. Ava Press. (2021, December 15). Title of the article. <https://www.avapress.com/fa/news/157756>

په اسلامي بانکوالۍ کې د مصنوعي ځيرکتيا رول

خدماتو د چټکتيا، دقت، او مؤثریت په برخه کې ډېر ارزښت لري. د نړۍ په گڼو اسلامي مالي ادارو کې د مصنوعي ځيرکتيا د کارولو واقعي مثالونه شته چې په دې مقاله کې به

ټيکنالوژي وکاروي. يو له دغو سکتورونو څخه اسلامي بانکوالي هم ده، چې د شريعت مطابق مالي خدمات وړاندې کوي. مصنوعي ځيرکتيا د اسلامي بانکوالۍ په سکتور کې د

په اوسني معاصر دور کې ټيکنالوژي د بېلابېلو سکتورونو د پرمختگ په برخه کې اساسي رول لوبوي. او په خورا چټکۍ سره هر سکتور دې ته اړ کوي تر څو عصري

پرې بحث وشي.

د مصنوعي څيرکتيا رول

د خطر مدیریت: اسلامي بانکوالي د شریعت مطابق اصولو ته ژمنه ده، چې پکې د سود (ربا) ممنوعیت، د رویتیا ساتنه، او د عادلانه مالي سیستم پیاوړتیا شامل دي. مصنوعي څيرکتيا کولای شي د خطرونو تحلیل ته وده ورکړي، او په ډیر ښه ډول د یادو خطرونو مدیریت وکړي، او همدارنګه له بانکونو سره مرسته وکړي چې د اسلامي قوانینو مطابق د تمویلاتو ورکړه او د پانګوالو ارزونه ترسره کړي.

بېلګه: دوی اسلامي بانک د مصنوعي څيرکتيا پر بنسټ د تمویل د تصدیق سیستم لري، چې د تمویل اخیستونکي شرعي مطابقت ارزوي او د سرغړونې امکانات تحلیلوي. همداراز، د مالیزیا بانکونه د مصنوعي څيرکتيا پر مټ د بازار د خطرونو تحلیل کوي ترڅو له مالي بحرانونو څخه مخنیوی وشي. همدارنګه، قطر اسلامي بانک د مصنوعي څيرکتيا پر مټ د پانګوالو او مالي راکړې ورکړې شفافیت ته وده ورکوي.

د مراجعینو خدمتونه: د مصنوعي څيرکتيا پر مټ، بانکونه کولای شي پرمختللي چټک پاتونه وکاروي، چې د اسلامي مالي خدماتو

اړوند پوښتنو ته چټک، دقیق، او هر اړخیز ځوابونه ورکړي چټک پاتونه د مصنوعي څيرکتيا پر بنسټ جوړیږي چې د مجازي مرستیال په صفت دنده ترسره کوي او له انسانانو سره د متن یا غږ له لارې تعامل کوي. دا چټک پاتونه د بېلابېلو موخو لکه: د پیروونکو خدمتونو، د معلوماتو وړاندې کولو او همدارنګه په نورو ډیرو برخو کې د مراجعینو پوښتنو ته پر وخت ځواب ورکولو لپاره کارول کیږي.

بېلګه: د کویت فایننس هاوس په نوم اداره د مصنوعي څيرکتيا چټک بابت لري او پرته له دې چې مراجعین بانک ته ولاړ شي، دا چټک بابت د مراجعینو پوښتنې ځوابوي او د حسابونو معلومات ورکوي. د اندونیزیا سیاریا بانک هم د مصنوعي څيرکتيا پر بنسټ خپلو مراجعینو ته چټکې مالي مشورې ورکوي. سربېره پر دې، دوی اسلامي بانک د مصنوعي څيرکتيا چټک پاتونه کاروي ترڅو پانګوالو ته د شریعت مطابق مشورې ورکړي.

خودکاره مالي تحلیل: مصنوعي څيرکتيا د لویو معلوماتو تحلیل ته وده ورکوي چې دا چاره له بانکونو سره د پانګوالو، مراجعینو او د مالي معاملو اړوند په غوره تصمیم نیونه کې مرسته کوي. د مصنوعي څيرکتيا پر مټ

بانکونه کولای شي د بازار وضعیت تحلیل کړي، د خطرونو ارزونه وکړي او وروسته د مالي وضعیت او خطرونو د ښه مدیریت لپاره وړاندوینې وکړي.

دا ټکنالوژي د خطر مدیریت، د درغلیو موندلو، د پانګونې تحلیل، او د شخصي مالي مشورو لپاره هم کارول کیږي، چې بانکونو ته د چټکو، دقیقو، او د باوري مالي پریکړو نیولو وړتیا ورکوي.

بېلګه: مالیزیا کې د CIMB اسلامي بانک د مصنوعي څيرکتيا الګوریتمونه کاروي ترڅو د اسلامي مالي محصولاتو په غوره کولو کې له مراجعینو سره مرسته وکړي. سعودي عربستان کې الراجحي بانک د مصنوعي څيرکتيا د تحلیل له لارې د بازار د وضعیت وړاندوینه کوي. همداراز، دوی اسلامي بانک د مصنوعي څيرکتيا د مالي ماډلونو له لارې د پانګوالو لپاره غوره انتخابونه پلټي.

له شریعت سره د مطابقت تصدیق

د اسلامي بانکوالۍ یو اساسي اصل دا دی چې ټول مالي معاملات باید د شریعت مطابق وي. مصنوعي څيرکتيا کولای شي د شریعت له قانون سره سم د قراردادونو، پانګوالو او مالي معاملو ارزونه وکړي، ترڅو ډاډ ترلاسه شي چې دا معاملې له اسلامي اصولو سره

سمون لري.

بانکونو اعتبار ساتي.

بانکوالی په ډیجیټلي تحول کې مهم رول

مصنوعي څیرکتیا د اتومات تحلیل، د قراردادونو څېړنه، او د معاملاتو فلتر کول ترسره کوي، ترڅو د سود، قمار، او غیر شرعي پانگونو مخنیوی وشي. دا نه یواځې د بانکوالی شفافیت زیاتوي، بلکې پر بانکونو د مراجعینو باور او اعتماد هم پیاوړی کوي.

بېلگه: سعودي عربستان کې الراجحي بانک د مصنوعي څیرکتیا پر مټ د درغلی د موندلو سیستم لري، چې هره ورځ میلیونونه معاملې څېړي. دوی اسلامي بانک هم د مصنوعي څیرکتیا پر مټ د سایبري بریدونو مخه نیسي. همداراز، د مالیزیا او ترکیې بانکونه د مصنوعي څیرکتیا له لارې د غیر قانوني مالي معاملاتو مخنیوی کوي.

ولوبوي. د بلاکچین، په ډیجیټلي چارو کې له شریعت سره د مطابقت تصدیق، او د پرمختللو احصایوي ماډلونو کارول د اسلامي مالي سیستم ثبات او مؤثریت زیاتولای شي. همدارنګه، د مصنوعي څیرکتیا پر مټ بانکونه کولای شي د مالي روڼتیا لپاره غوره لارې پیدا کړي او د درغلی مخه ونیسي.

بېلگه: د اندونیزیا سیاریا بانک د مصنوعي څیرکتیا پر مټ له شریعت سره د مطابقت تصدیق سیستم لري، چې ټولې مالي معاملې څېړي. او د یاد سیستم پر مټ د شریعت مطابق مالی معاملې ترسره کوي. د پاکستان میزان بانک او د ترکیې اسلامي بانکونه هم د مصنوعي څیرکتیا ټکنالوژۍ پر مټ د شریعت مطابق پانگونه یقیني کوي او د شریعت مطابق مالي معاملې ترسره کوي.

د پایداری هڅې: د اسلامي بانکونو د پایداری مفهوم د ټولنیزو، اقتصادي، او چاپېریالي ملحوظاتو له پلوه پرمختګ ته اشاره کوي. مصنوعي څیرکتیا کولای شي پایداری مالي حل لارو ته وده ورکړي.

مصنوعي څیرکتیا د اسلامي بانکوالی سکتور لپاره یو مهم پرمختګ دی، چې کولای شي د مالي خدماتو کیفیت لوړ کړي، د مراجعینو رضایت زیات کړي، او د شرعي قانون په رڼا کې د مالي معاملو د ترسره کولو لپاره ډاډ تر لاسه کړي. دا پرمختګونه به نه یواځې د اسلامي بانکوالی صنعت ته ګټه ورسوي، بلکې په نړۍ واله کچه به د ټولو اسلامي مالي سیستمونو اعتبار لوړ کړي.

د درغلی مخنیوی: د بانکوالی سیستمونه په دایمي ډول له امنیتي ګواښونو سره مخ وي. مصنوعي څیرکتیا د درغلی د مخنیوي لپاره پرمختللي الګوریتمونه کاروي، چې د مشکوکو معاملو تحلیل ته وده ورکوي، جعلی حسابونه په ګوته کوي او د اسلامي

بېلگه: دوی اسلامي بانک مصنوعي څیرکتیا کاروي ترڅو له چاپېریالي معیارونو سره سم شفافې پانګونې وکړي. قطر اسلامي بانک، مصنوعي څیرکتیا پر مټ د انرژۍ پروژو ته ځانګړي تمویلونه تنظیموي. په اندونیزیا کې اسلامي بانکونه د مصنوعي څیرکتیا کاروي.

راتلونکي امکانات

مصنوعي څیرکتیا کولای شي د اسلامي

یحیی همیم- د مرستې میز مدیر

د افغانستان بانک د معلوماتي ټکنالوژۍ آمریت

1. اخيستي:

- Unleashing the power of artificial intelligence in Islamic banking: A case study of Bank Syariah Indonesia (BSI). (n.d.). ResearchGate. https://www.researchgate.net/publication/381610028_Unleashing_the_power_of_artificial_intelligence_in_Islamic_banking_A_case_study_of_Bank_Syariah_Indonesia_BSI?utm_source=sfvrns=19a94df3_4&utm_source
- Dubai Islamic Bank. (2024). DIB integrated annual report 2024. https://www.dib.ae/docs/default-source/reports/dib-integrated-annual-report-2024.pdf?sfvrns=19a94df3_4&utm_source
- Meezan Bank. (n.d.). Meezan Bank embarks on generative AI transformation journey. <https://www.meezanbank.com/meezanbank-embarks-on-gen-ai-transformation-journey/>

زموږ پیسې ښه ارزښت لري!

زموږ پیسې له ښه کیفیت
څخه برخمنې دي!

زموږ پیسې زموږ هویت دی!

موږ یې د پیر او پلور په داخلي
معاملاتو کې کاروو.

مجاهد: افغانستان به د رېل پټلۍ له لارې په نړۍ وال سوداګريز مرکز بدل شي.

د اسلامي امارت وياند ذبيح الله مجاهد وايي: افغانستان به د رېل پټلۍ له لارې په نړۍ وال سوداګريز مرکز بدل شي. ښاغلي مجاهد د کندهار- هرات د ۷۳۷ کيلومتره رېل پټلۍ د سروې او ډيزاين چارو د پيل پر مهال ويلي، چې د دغې رېل پټلۍ له جوړېدو سره به د صادراتو او وارداتو په برخه کې د اسانتياو ترڅنګ سوداګري وده وکړي، د توکو بې به ټيټي شي او کاري فرصتونه به زيات شي.

د اسلامي امارت وياند وايي: «د رېل پټلۍ له جوړېدو سره زموږ اقتصاد پياوړی کيږي، زموږ سوداګری ورسره پياوړې کيږي او زموږ اقتصاد ورسره په پښو دريږي. کله چې دغه او نورې سترې پروژې بشپړې شي، زه تاسو ته ډاډ درکوم، چې د افغانستان څلوېښت مېليونه خلک به پر ځان بسيا شي او نور به دغه هېواد ته هېڅوک به بده سترګه ونه شي کتلاي.» د کندهار- هرات د ۷۳۷ کيلومتره رېل پټلۍ د سروې او

ډيزاين چاري به د دريو کورنيو شرکتونو له لوري د ۸ مياشتو په موده د ۲۶۴ مېليونه افغانيو په ارزښت بشپړې شي. د ټولګټو چارو وزارت د رېل پټلۍ مرستيال محمد اسحاق صاحب زاده وايي: «پر پنځه لايه مو د دغې پروژې رغيزې چارې وېشلې دي، چې تورغښلۍ - هرات، هرات - شينېنډ، شينېنډ - فراه، فراه - لښکرګاه، لښکرګاه - کندهار، کندهار - سپين بولدک، هرات - نيمروز او له ايران سره موږ د خواف له لارې ښلوي، چې دغه به يې لارې وي.» د پروژې انجنير جلات خان ابراهيمي طلوع نيوز ته وويل: «د ټولګټو چارو وزارت له لارې د ۲۶۴ مېليونه افغانيو په ارزښت به د اتو مياشتو په موده کې د وزارت د مشخصاتو پر بنسټ د دغه پروژې چارې بشپړې او ګټې اخستې ته وسپارل شي.» د کندهار د سوداګرۍ او پانګونې مسئولين وايي، د رېل پټلۍ له غځېدو سره به افغانستان کې پانګونه زياته او سوداګرۍ به وده وکړي. د کندهار د سوداګرۍ او پانګونې خونې رئيس محمد صديق مهمند په دې هکله

څرګندوي: «مخکې پر خصوصي سکتور زيات باور شتون ندرلود او زياتې پروژې به بهرنيو شرکتونو ته ورکول کېدلې؛ خو له نېکه مرغه اوس دغه چاره په خپله کورني شرکتونه مخته وړي او دا له خصوصي سکتوره د اسلامي امارت ملاتړ څرګندوي.»

د کندهار د وچې مېوې ټولنې مسئول عبدالاحد صديقي وايي: «دا يو حقيقت دی، چې د رېل ګاډي د لين نشت له امله د نړۍ په غريبو هېوادونو کې شمېرل شوي وو؛ خو که دغه رېل پټلۍ جوړه شي، موږ به د صادراتو او وارداتو برخه کې پرمختګ وکړو او د پرديو له احتياجه به وژغورل شو.» د مسئولينو په خبره د هرات - کندهار د رېل پټلۍ د سروې او ډيزاين چارو پايله رسېدو وروسته به د رېل پټلۍ د رغيزو چارو پروژه په پنځو لاونو کې پيلوي، چې د هرات د خواف له لارې به له ايران سره وصل شي.

زعفران افغانستان بې رقيب است؛ وزارت صنعت: اعتبار جهاني ما حفظ می شود.

وزارت صنعت و تجارت در واکنش به ادعای مقام ایرانی در

باره قاچاق زعفران ایران از راه افغانستان، اعلام کرده که افغانستان یکی از باکیفیت ترین تولیدکنندگان زعفران در جهان است. این وزارت، امروز (چهارشنبه، ۲۴ دلو) با پخش اعلامیه ای در پیوند به صادرات زعفران افغانستان، گفته است که زعفران افغانستان در سطح بین المللی به عنوان یکی از مرغوب ترین زعفران های جهان شناخته می شود و طی سال های پسین توانسته است جایگاه برجسته در بازارهای جهانی به دست بیاورد. در اعلامیه وزارت صنعت و تجارت آمده است: «بی تردید زعفران صادراتی افغانستان کاملاً محصول داخلی است. به خصوص که تمام محموله های صادراتی ما مورد تأیید لابراتوارهای مشتریان بوده است. لذا افغان ها دلیلی نمی بیند که با زعفران های بی کیفیت، وجهه زعفران افغانستان را در بازارهای بین المللی آسیب بزنند.» وزارت صنعت و تجارت، افزوده است که به عنوان پشتیبان تولیدات داخلی، تولیدکنندگان زعفران را الگوی مثبت می داند و باور دارد که به جای ادعاهای بی اساس، با

بلندېدون كېفيت در توليدات مې شود جاېگاه عالي در بازارهاى جهان كسب كړد. زعفران افغانستان از مرغوب ترين نوع آن در جهان توصيف شده است پيش تر محمدرضا ارديخانى، عضو هيئت مديره صندوق توسعه صادرات زعفران ايران، ادعا كړد با وجود اين كه ايران ۹۰ درصد زعفران جهان را توليد مې كند؛ اما بخش عمده ي آن از راه افغانستان و هند قاچاق مې شود. ارديخانى، گڼت كه مقايسه آمار توليد و صادرات زعفران افغانستان خود گويای اين امر هست؛ در حالى كه افغانستان سالانه ۲۰ ټن توليد دارد، ۹۰ ټن صادرات انجام مې داد. اين مقام ايرانى، افزود: «با توجه به اين كه مبادلات بانكى نداريم، بخش زيادى از صادرات قاچاق مې شود و از طريق افغانستان و هند صادر مې شود.» او، هم چنان تعرفه هاى بالاى هند را يكي از عامل هاى قاچاق زعفران ايران از مسير افغانستان خواند. گفتمنى است كه كشت

زعفران در افغانستان هرچند پيشينه درازى ندارد؛ اما از مرغوب ترين نوع آن در جهان توصيف شده است. افغانستان او ازبېكستان په مهمو پروژو كې د همكارۍ د پراختيا په لټه دي. د رئيس الوزراء اقتصادي مرستيال د يوه لوړ پوړي پلاوي په مشرۍ ازبېكستان ته په يوه رسمي سفر ولاړ. د رياست الوزراء اقتصادي مرستيال ملا عبدالغني برادر د كانونو او پټروليم، ترانسپورټ او هوايي چلند، صنعت او سوداگرۍ، كرنې، اوبولگولو او مالدارۍ او د مالي وزارتونو او د افغانستان بانک د پلاوي په مشرۍ ازبېكستان ته سفر وكړ. نوموړي پلاوي د خپل سفر په لومړۍ ورځ د ازبېكستان د لومړي وزير له مرستيال سره په كتنه كې د بېلابېلو اقتصادي، سوداگريزو او ترانزيتي مسايلو او دغه راز د دواړو هېوادونو ترمنځ د ګډ سوداگريز زون د جوړېدو په تړاو خبرې كړې دي. په دغه كتنه كې

د ازبېكستان د لومړي وزير مرستيال جمشيد خواجه يوف ويلي، چې د ازبېكستان پانگوال چمتو دي چې له اسلامي امارت سره د نفت او ګازو د اكتشاف او استخراج په برخو كې همكاري وكړي او هلته د صنعت او د سمنگان ولايت د سمنټو د توليد د كارخونې د جوړولو په برخه كې پانگونه وكړي. د اسلامي امارت د وياند مرستيال، حمدالله فطرت وايي: د سفر موخه د افغان او ازبېكستاني لوريو ترمنځ د اقتصادي، سياسي او سوداگريزو اړيكو پراخوالى او د پانگوالو د جذب لپاره زمينه برابرول دي. د دواړو هېوادونو چارواكي به په بېلابېلو سكتورونو كې د همكارۍ پر لارو چارو خبرې وكړي. د سوداگرۍ او پانگونې خونه، ازبېكستان ته د اسلامي امارت د پلاوي سفر د دواړو هېوادونو ترمنځ د اقتصادي او سوداگريزو اړيكو د پراختيا لپاره مهم بولي او د افغانستان او ازبېكستان ترمنځ د شويو ژمنو پر عملي كېدو ټينګار

كوي. د سوداگرۍ او پانگونې خونې د مديره پلاوي غړى، خان جان الكوزى وايي: په دغه سفر كې موږ په دې باور يو چې په عملي بڼه خبرې اترې وشي او اقدام وشي. د انرژۍ او اوسپنې پټلۍ، افغان-ترانس او نورو مهمو مسايلو په اړه خبرې وشي. د اقتصادي چارو شنونكى، احمد فردوس بهگزين په دې اړه وايي: له ګاونډيو هېوادونو سره اړيكې دا خپله د هېواد د اقتصادي ظرفيت په لوړولو كې مهم رول ولوبوي. ځكه څومره چې موږ له نورو هېوادونو سره ښه تعامل ولرو موږ كولای شو كورنى اړيكې ورغوو. دا په داسې حال كې ده، چې څه موده وړاندې په كابل كې د ازبېكستان سفير ويلي وو چې د افغانستان او ازبېكستان د مشرانو او د سوداگرو د هڅو په پايله كې، تېر كال د دواړو هېوادونو ترمنځ د دوه اړخيزې سوداگرۍ مالي راکړه ورکړه څه باندې يو ميليارډ ډالرو ته رسېدلې ده.

منابع:

۱- طلوع نيوز، سلام وطندار

هوش مصنوعی و بانکداری در افغانستان: تحول دیجیتلی برای افزایش مؤثریت و امنیت

سرعت و دقت در تحلیل معلومات و ارائه خدمات به مشتریان است. بانک‌ها با استفاده از چت بات‌های هوشمند، امکان پاسخگویی ۲۴ ساعته را می‌توانند فراهم نمایند. همچنین، الگوریتم‌های یادگیری ماشین در شناسایی مشتریان، تحلیل خودکار درخواست‌ها، حین معاملات بانکی کاربرد گسترده‌ای دارند. این امر نه تنها باعث افزایش رضایت مشتریان می‌شود، بلکه مؤثریت بانک‌ها را نیز بهبود می‌بخشد. هوش مصنوعی نقشی کلیدی در امنیت مالی و کاهش تقلب‌های بانکی ایفاء می‌کند. از شناسایی معاملات مشکوک گرفته تا تحلیل الگوهای رفتاری غیرعادی، این فن آوری می‌تواند سطح ایمنی بانکداری را افزایش دهد. استفاده از سیستم‌های شناسایی هویت و تحلیل معلومات،

هوش مصنوعی به عنوان یکی از فن آوری‌های نوین و تحول‌آفرین، نقش مهمی در سکتورهای مختلف از جمله بانکداری ایفاء کرده است. پیشرفت فن آوری‌های دیجیتلی، به ویژه در بخش یادگیری تکنالوژی و تحلیل معلومات، تغییرات گسترده‌ای را در سکتور بانکداری رقم زده است. از تحلیل خودکار معلومات گرفته تا شناسایی الگوهای غیرعادی در معاملات بانکی، این فن آوری جایگاه خود را در بانکداری جهانی تثبیت کرده است. در افغانستان نیز، هوش مصنوعی می‌تواند به عنوان ابزاری قدرتمند برای توسعه خدمات مالی و بهبود امنیت حین عرضه خدمات بانکی مورد استفاده قرار گیرد. یکی از مهم‌ترین تأثیرات هوش مصنوعی در بانکداری، بهبود

امکان جلوگیری از حملات سایبری و کلاهبرداری‌های مالی را فراهم می‌کند. با توجه به رشد جرایم سایبری، هوش مصنوعی می‌تواند به عنوان یک سپر امنیتی برای بانک‌های افغانستان عمل کند و سطح اطمینان مشتریان را افزایش دهد. در کشورهایی که بانکداری دیجیتال توسعه نموده، هوش مصنوعی منجر به کاهش هزینه‌های عملیاتی و افزایش کارایی شده است. در افغانستان نیز، این فن آوری می‌تواند با ساده‌سازی روند عرضه خدمات بانکی و کاهش نیاز به نیروی انسانی در مناطق دورافتاده، هزینه‌های بانکداری را کاهش دهد. سیستم‌های خودکار امکان حل سریع درخواست‌های مشتریان را فراهم کرده و مطلوبیت را افزایش می‌دهند. در مناطقی که دسترسی به بانک‌های فیزیکی محدود است، هوش مصنوعی از طریق بانکداری دیجیتال می‌تواند نقش مؤثری در ارائه خدمات بانکی ایفا کند.

نقش هوش مصنوعی در توسعه بانکداری اسلامی

یکی از زمینه‌های مهم استفاده از هوش مصنوعی، توسعه بانکداری اسلامی است. با توجه به اینکه بانک‌های افغانستان عمدتاً خدمات مالی اسلامی ارائه می‌دهند، هوش مصنوعی می‌تواند در طراحی محصولات مالی مطابق با قوانین شریعت به کار گرفته شود. الگوریتم‌های هوشمند قادرند به بررسی میزان انطباق معاملات بانکی با اصول اسلامی پرداخته و جریان نظارتی و کنترول را بهبود بخشند. این فن آوری همچنین می‌تواند شفافیت و اعتماد عمومی را در بانکداری اسلامی افزایش دهد. هوش مصنوعی می‌تواند در توسعه بانکداری و اعطای وام‌های کوچک نیز نقش کلیدی ایفا کند. با تحلیل آمارهای مشتریان، سیستم‌های هوشمند می‌توانند واجدین شرایط دریافت وام را شناسایی کرده و روند عرضه محصولات را تسهیل کنند. این امر می‌تواند به افزایش

ماخذ:

شمولیت مالی و حمایت از ایجاد شغل در افغانستان کمک کند. با وجود تمام مزایای هوش مصنوعی، چالش‌هایی نیز در مسیر پذیرش این فن آوری جدید وجود دارد. نگرانی درباره حریم خصوصی معلومات محرمت، احتمال بروز خطاهای سیستمی و نیاز به زیرساخت‌های پیشرفته، از مهم‌ترین موانع توسعه بانکداری هوشمند در افغانستان هستند. همچنین، وابستگی بیش از حد به این فن آوری ممکن است در صورت نقص‌های فنی، مشکلاتی ایجاد کند.

یکی از چالش‌های اساسی در افغانستان، عدم آگاهی عمومی از فن آوری‌های نوین است. بانک‌ها و دولت باید برای آموزش عمومی و افزایش آگاهی مردم درباره مزایای بانکداری دیجیتال اقدامات لازم را انجام دهند. ایجاد چارچوب‌های قانونی برای استفاده از هوش مصنوعی در بانکداری، تدوین مقررات مناسب و توسعه الگوریتم‌های شفاف، می‌تواند اعتماد عمومی را افزایش داده و مسیر پذیرش این فن آوری را هموار کند.

نتیجه‌گیری

هوش مصنوعی می‌تواند تحولی بنیادین در بانکداری دیجیتال افغانستان ایجاد کند. از افزایش امنیت و کاهش تقلب گرفته تا معیاری سازی هرچه بیشتر بانکداری اسلامی و توسعه بانکداری دیجیتال، این فن آوری می‌تواند بانک‌های کشور را به سطح بالاتری از کارایی و شفافیت برساند. با این حال، برای استفاده مطلوب از مزایای آن، سرمایه‌گذاری در تحقیق و توسعه، تدوین سیاست‌ها مطلوب و آموزش نیروی کاری ضروری است. آینده بانکداری دیجیتال در افغانستان وابسته به پیشرفت‌های هوش مصنوعی خواهد بود و بانک‌ها باید استراتژی‌های خود را بر اساس این تحول در نظر بگیرند.

1. World Bank. (2022). Financial inclusion and digital innovation in developing countries.
2. Khan, M. F. (2021). Islamic finance and AI: New horizons for Shariah-compliant banking.
3. Iqbal, Z., & Mirakhor, A. (2013). An introduction to Islamic finance: Theory and practice (2nd ed.). Wiley.
4. McKinsey & Company. (n.d.). [Title of the specific page or report]. <https://www.mckinsey.com>
5. Financial Stability Board. (n.d.). [Title of the specific page or report]. <https://www.fsb.org>

ویژگی های بانکداری اسلامی

بانکداری بدون ربا: در بانکداری اسلامی فعالیت های که براساس بهره (ربا) می باشد منع بوده و مطابقت با قوانین اسلامی نیز در نظر گرفته میشود. بانکداری اسلامی با تأکید بر شراکت در مفاد و ضرر، مشارکت در معاملات تجارتي بر اساس شریعت اسلامی، تأکید بر قرارداد های واقعی، توزیع خطرات سرمایه گذاری، برقراری ارتباط میان عرضه پول و بخش واقعی اقتصاد، انعطاف پذیری هزینه های جذب سرمایه و محدودیت فعالیت های غیرمجاز، افراد و شرکت ها را مکلف می سازد که سرمایه گذاری را در محصولات و خدمات طور درست و در جای مناسب انجام دهند.

در جهان امروزی بانکداری اسلامی به عنوان یکی از مقتدرترین نظام های مالی مطرح است. در بسیاری از کشورها، هم اسلامی و هم غیر اسلامی، در پهلوی بانکداری متعارف بانکداری اسلامی نیز فعالیت دارد که در بعضی موارد از بانکداری متعارف جلوتر می باشد. بانکداری اسلامی در همه زمینه ها بخصوص عملیات بانکی، مالی، اقتصادی، اخلاقی، اجتماعی و بین المللی آنقدر گسترده است که می تواند به عنوان مؤلفه اساسی در اصلاح ساختار های بانکی کشورها در نظر گرفته شود. در این مقاله به معرفی ویژه گی های بانکداری اسلامی در حوزه مباحث نظری می پردازیم.

بانکداری اسلامی دارای ویژه گی های مختص به خود میباشد که مهمترین آن قرار ذیل شرح داده میشود:

مضاربه، اجاره، سلم و استصناع انجام می شود که باعث جلوگیری از فرار سرمایه خارجی میگردد. یکی از دلایل که بحران های مالی به میان میاید فرار سرمایه از داخل کشورها است، همچنان تأکید بر دارایی ها به جای قروض در نظام مالی اسلامی از نظر دارایی ها است نه از نظر قرض، چون از نظر علمای دین مقدس اسلام اتکاء به قروض به عنوان منبع تأمین سرمایه برای تسهیلات، عملیات بانکی، اعتباری، اقدام پرخطر و چالش بر انگیز تلقی گردیده است. با آنکه طور کلی نمی توان از استفاده قروض صرف نظر نمود ولی علمای دین مقدس اسلام تأکید بر استفاده از دارایی های موجود با رعایت اصل سهیم بودن به مفاد و ضرر (معامله مشارکه) نموده اند.

تخصیص سرمایه به جهت مثبت: بانکداری اسلامی سرمایه را به جهت مثبت تخصیص می دهد درحالیکه، در بانکداری متعارف بیشتر به اعتبار تسهیلات قرض گیرنده فکر میشود و توجه خاص به افزایش ارزش سرمایه صورت نمیگیرد، در نظام بانکداری اسلامی بیشتر توجه به اصل تولیدات و سرمایه گذاری صورت گرفته و باعث می گردد تا سرمایه گذاری در پروژه های واقعی صورت گیرد. برخلاف آن، در بانکداری متعارف توجه بیشتر به برگشت اصل سرمایه و بهره (سود) بوده که سبب می شود تا از سرمایه عامه در اکثر پروژه های ناکام استفاده صورت گرفته و اصل سرمایه را به خطر اندازد که در دراز مدت سبب به میان آمدن بحران های اقتصادی می شود. در حالیکه، در نظام بانکداری اسلامی سرمایه از همچون خطر در امان بوده و برعکس سبب ثبات، عدالت اجتماعی و سرمایه گذاری در پروژه های مناسب می گردد.

ویژه گی های بانکداری اسلامی از بُعد نظری نسبت به بانکداری متعارف:

هدف مهم دین مبارک اسلام تحقق بخشیدن عدالت در جامعه بشری است. بخاطر رسیدن به این هدف، باید تمام نهادهای انسانی به شمول سیستم مالی به سمت همین هدف هدایت داده شود. یک

مستفید شدن سه گروه مرتبط از سهم افزوده شده سرمایه بر اساس شریعت اسلامی: طوریکه در بانکداری متعارف نیز سه گروه با هم در ارتباط می باشند، در بانکداری اسلامی نیز سه گروه دخیل بوده که سپرده گذاران، دریافت کننده گان تسهیلات اقتصادی یا سرمایه گذاران و بانک ها می باشند که بانک ها به عنوان ارتباط دهنده دو طبقه نخست عمل مینمایند. ویژه گی بانکداری اسلامی این است که نرخ مفاد طوری تعیین میشود که این سه گروه متناسب با ارزش سرمایه، ارزش فعالیت های اقتصادی و سهم که افزوده شده به اساس قوانین شریعت اسلامی مستفید می شوند و در جریان قرارداد بالای در نظر گرفتن اخلاق و روش نیکو در میان طرفین معامله تأکید شده است. همچنان، برای سپرده گذاران تمام مراحل سرمایه گذاری و دریافت مفاد به شکل واضح و روشن بیان میشود، تا باشد که مشتریان بانک های اسلامی از سرمایه گذاری که صورت گرفته آگاهی داشته و مطمئن باشند.

نظارت و کنترل دقیق: ویژه گی دیگر بانکداری اسلامی نظارت دقیق توسط بانک های مرکزی در قسمت اجرای معاملات بانک ها می باشد. چون که کارها باید براساس شریعت اسلامی صورت بگیرد تا کیفیت سرمایه گذاری بهتر گردد. ویژه گی بانکداری اسلامی نسبت به بانکداری متعارف در این است که، راه کارهای دقیق نظارت در بانکداری اسلامی توسط مورد شریعی صورت گرفته و کیفیت نظارت را نظر به بانکداری متعارف بیشتر ساخته و امکانات آن را مساعد می سازد تا از سوء استفاده از سرمایه عامه جلوگیری شود.

جلوگیری از فرار سرمایه خارجی: در نظام بانکداری اسلامی سرمایه خارجی به اساس قرض یا وام بدست نیاید، و در این حالت هیچ بهره (سود) به آن تعلق نمیگیرد که در مطابقت به این اصول، سرمایه گذاری می تواند براساس سرمایه گذاری مشترک با سرمایه داخلی به منظور پیشبرد پروژه های کوتاه مدت، میان مدت و بلند مدت استفاده شود که در قالب قراردادهای

سلسله نیازهای اصلی که تمام جنبه های زندگی بشری را دربر دارد مانند؛ اجتماع، اقتصاد، سیاست و روابط بین الملل، در دین مقدس اسلام به اساس ارزش های اخلاقی بنا گردیده است. مطابق ویژه گی های بانکداری اسلامی، تفاوت بین بانکداری اسلامی و متعارف را از بُعد نظری در سه نکته ذیل می توان خلاصه نمود:

- در بانکداری اسلامی اعطای تسهیلات، قراردادهای و پروژه ها بر اساس تهیه و ارایه کالاهای و خدمات حقیقی صورت میگیرد که باعث می شود قراردادهای نتواند از اقتصاد واقعی خارج شوند، در حالیکه در بانکداری متعارف بیشتر به مفاد و تضمین قرض گیرنده توجه صورت می گیرد.
- در بانکداری اسلامی از متغیر مفاد واقعی به جای بهره (سود) استفاده میشود، ولی تمام عملکرد سرمایه در بانکداری متعارف به سود (ربا) مرتبط می باشد.
- الزامی بودن نقش بانک های اسلامی به عنوان وکیل سپرده گذاران بمنظور نظارت و بررسی فنی و اقتصادی پروژه های تأمین مالی شده توسط این بانک ها، یکی از ویژه گی های منحصر به فرد بانکداری اسلامی می باشد، در حالیکه در بانکداری متعارف چنین الزامی وجود نداشته و بانک ها بیشتر به درآمد ثابت خویش توجه دارند.

وضعیت بانکداری اسلامی در عمل:

بانکداری اسلامی با داشتن ویژه گی های بخصوص که دارد، امروز در سطح جهان گسترش نموده که به دو دلیل می باشد. نخست، اکثر بحران های مالی و بانکی در جهان به سبب بانکداری متعارف به وقوع پیوسته، ثانیاً، عقود اسلامی دارای تنوع بوده و رشد چشمگیر داشته است. کشورهای که از هر دو سیستم بانکداری استفاده میکنند، برای پیشبرد سیستم بانکداری اسلامی با چالش روبرو اند. در ساحة عمل، از اینکه در بانکداری اسلامی از هر ابزاری که به ربا مرتبط باشد استفاده صورت نگرفته و جهت کاهش خطرات آینده سرمایه، به مدیریت، کنترل و دقت بیشتر

پروژه ها ضرورت می باشد که این اقدامات مصارف را بیشتر می سازد اما، باید تذکر داد که؛ در صورت مدیریت بهتر پروژه ها می توان مصارف را با مشارکت در مفاد پروژه ها جبران کرد. از طرف دیگر، بانک های اسلامی با استفاده از توانایی های خویش، قادر اند که با تفکیک سرمایه گذاری در پروژه های با خطرات متفاوت، مفاد متنوع بدست آورند، چون بانکداری اسلامی برای سپرده گذاران اجازه میدهد تا سپرده های خویش را در یک سرمایه گذاری مشخص گذاشته و مفاد خویش را از بخش واقعی اقتصاد به هماهنگی سپرده گذران بدست بیاورند. امروز با توسعه صنعت بانکداری در جهان، بانکداری اسلامی با داشتن ویژه گی های منحصر به فرد خویش، رشد چشمگیری داشته و بعضی از بانک های اسلامی در زمینه پیش قدم بوده که در ذیل تذکر یافته اند:

بانک اسلامی برهاد: اولین بانک اسلامی بوده که به شیوه امروزی در کشور مالیزیا تأسیس و دارای تعداد زیادی نماینده گی ها در سراسر این کشور می باشد که در حدود ۷۰ محصول مالی اسلامی را ارائه میکند. از جمله می توان از محصولات چون؛ صکوک، تأمین مالی شرکتی، تجهیز و تخصیص منابع، تأمین مالی خرد و غیره نام برد.

بانک اسلامی اردن: از جمله یکی از بانک های اسلامی موفق در جهان میباشد که شفافیت و منطقی بودن قوانین و فعالیت های آن سبب شده تا الگوی برای سایر مؤسسات علاقمند در این کشور تبدیل شود.

بانکداری اسلامی در پاکستان: در کشور پاکستان روند اسلامی نمودن سیستم بانکی از سال ۱۹۷۹ میلادی آغاز شده و امروز پیشرفت های قابل ملاحظه داشته که تا اکنون بیشتر از ۲۲ بانک اسلامی با داشتن بیش از ۲۰۰۰ نماینده گی در سراسر پاکستان می باشد.

بانکداری اسلامی در انگلستان: فعال ترین و پیشرفته ترین بخش بانکداری اسلامی را در اتحادیه اروپا دارد؛ به نحوی که تا

مثبت، مفید و قابل تطبیق بوده، که برتری بانکداری اسلامی را نسبت به بانکداری متعارف نشان میدهد. همچنان، بانکداری اسلامی با ویژه گی های که دارد باعث می شود که جوامع بشری و اقتصاد جهانی را بطرف مثبت رهنمایی کند. بنابر معلومات که در فوق تذکر یافت، تا اکنون وضعیت بانکداری اسلامی در عمل باوجود چالش هامؤفقانه عمل کرده و دارای رشد مناسب می باشد، و از طرف دیگر، در مقابل بحران های مالی جهانی انعطاف پذیری از خود نشان داده است. بعد از بحران سال ۲۰۰۸ میلادی، تحقیقاتی که صورت گرفته نشان می دهد بانک های اسلامی نه تنها از این بحران زیاد متأثر نشده اند، بلکه رشد هم نموده بودند که باعث شد تا مورد توجه بیشتر در جهان قرار گیرند. بانکداری اسلامی هم در کشورهای اسلامی و هم در کشورهای غیر اسلامی بسیار مؤفقانه عمل کرده و همچنان، بعد از سپری شدن چندین بحران مالی جهانی، بانکداری اسلامی طرفداران زیادی پیدا نموده است. بانکداری اسلامی با ویژه گی های که دارد توانسته است رشد قابل توجه داشته و از بحران های مالی بزرگ جهانی در امان بماند. با مطالعه ویژه گی های بانکداری اسلامی به این نتیجه میرسیم که، در جهان برای جلوگیری از بحران های مالی در آینده، یگانه نظام بدیل دانسته می شود. به همین اساس است که در بسیاری از کشورهای اسلامی تلاش می شود تا تمام بانک ها از سیستم متعارف به سیستم اسلامی تبدیل گردیده و بر اساس شریعت اسلامی فعالیت کنند.

نویسنده: ذبیح الله زیارمل

تحلیلگر اقتصاد بین الملل و هماهنگ کننده ارتباطات

آمریت عمومی سیاست پولی

اکنون پنج بانک کاملاً اسلامی، بیش از ۲۰ شعبه اسلامی در بانک های غیراسلامی، یک شرکت بیمه اسلامی (تکافل)، ۹ صندوق سرمایه گذاری و یک صندوق پوشش خطرات اسلامی در این کشور فعالیت می نمایند.

یک تعداد بانک های اسلامی دیگر در کشورهای مانند بحرین، امارت متحده عربی، عربستان سعودی، قطر، اندونزی، ترکیه، ایران و ایالات متحده امریکا فعالیت داشته که تا اکنون در فعالیت های خویش موفق بوده اند.

نتیجه گیری:

بانک ها کلیدی برای توسعه در هر اقتصاد است. یکی از وسایل که امروز تجارت جهانی را در نقطه قابل عطف قراردادده بانکداری است. امروز بیشتر کشورها به اساس ارتباطات با هم وابسته هستند، که این وابستگی نقش بانک ها را بیشتر و برجسته تر ساخته است. هر نظام اقتصادی امروز در قدم نخست نیاز به ارتباطات دارد که موجب برقراری ارتباطات مالی بیشتر توسط بانک ها میشود. در نظام های اقتصادی، نظام بانکی آنها به شکل از اشکال نقش خود را در رشد اقتصادی ایفاء میکند و بانکداری اسلامی با ویژه گی های که دارد، میتواند نقش اساسی را در رشد اقتصادی کشورها بازی کند.

در نتیجه، ویژه گی های بانکداری اسلامی آنرا به یگانه بدیل و راه حل جهت مهار بحران های مالی در جهان امروزی معرفی نموده است. در نظام بانکداری اسلامی، جلوگیری از فرار سرمایه خارجی، تأکید بر دارایی ها بجای اعطای قروض، تلاش برای تحقق عدالت بیشتر در جامعه، استفاده مثبت و کارا از سرمایه عامه در مطابقت با اخلاق انسانی و شریعت اسلامی صورت میگیرد. ویژه گی های بانکداری اسلامی از بُعد نظری هم بیانگر نقاط

مآخذ:

۱. پیام نوروزی، مسعود زینلی دستمال باف، سیده محبوبه حسینی (۱۳۹۴) ویژگیهای بانکداری اسلامی در کاهش بحرانهای مالی نسبت به بانکداری متعارف، فصلنامه علمی، زمستان ۱۳۹۴ - صفحه ۱۰۹-۱۲۶.
۲. علی خورسندیان، عباس مرادپور، مرجان شعبانی (۱۳۹۴) ارائه الگویی برای بانکداری اخلاقی، فصلنامه علمی، پژوهشها و سیاستهای اقتصادی سال بیست و دوم، شماره ۷۱، خزان ۱۳۹۳، صفحات ۲۹-۵۲.
۳. قلیچ، وهاب (۱۳۹۰)، بانکداری اخلاقی در جهان، ویژهنامه بانکداری اسلامی، شهریور

and stakeholders to promote the benefits of CBDCs can help overcome cultural resistance, while public awareness campaigns can highlight the advantages of digital currencies. Furthermore, developing user-friendly technology that accommodates individuals without smartphones or reliable internet access is vital, potentially through offline payment solutions or partnerships with local businesses. Lastly, to ensure that the implementation of a CBDC does not divert resources from immediate needs, governments can seek international funding and technical assistance, collaborating with international organizations to share the financial burden and provide expertise in developing a sustainable CBDC system.

Conclusion

The potential implementation of CBDCs in developing economies presents a transformative opportunity to address various economic challenges. By enhancing financial inclusion, CBDCs can provide unbanked populations with access to essential financial services, thereby fostering greater economic participation and stability. Additionally, the reduction of transaction costs, particularly for re-

mittances, can significantly improve the financial well-being of families reliant on these funds. The successful experiences of other developing economies, such as Jamaica and Nigeria, offer valuable insights into the design and implementation of CBDCs that can be adapted to unique local contexts. However, it is crucial to acknowledge the challenges that lie ahead, including the need for robust digital infrastructure, financial literacy, and a secure regulatory framework. By strategically addressing these challenges and leveraging international support, developing economies can harness the benefits of CBDCs to create more resilient and inclusive financial systems, ultimately contributing to economic recovery and growth.

Anwar Ullah Hayat

Senior Publications Manager, Da Afghanistan Bank

References:

1. Zhou, J., & Zhang, Y. (2022). Central bank digital currencies: Motives, economic implications, and the research frontier. *Annual Review of Economics*, 14, 1-27. <https://doi.org/10.1146/annurev-economics-051420-020324>
2. Hansen, T., & Delak, K. (2022). Security considerations for a central bank digital currency. *FEDS Notes*. Federal Reserve. <https://www.federalreserve.gov/econres/notes/feds-notes/security-considerations-for-a-central-bank-digital-currency-20220203.html>
3. Faqeerzai, M., & Faryad, J. (2021). *Remittances to Afghanistan: An examination of transfer cost, identification of transfer channels and volume*. Afghanistan Central Bank. <https://dab.gov.af/sites/default/files/2021-04/Remittances%20to%20Afghanistan.pdf>
4. Eastern Caribbean Central Bank. (n.d.). *D-Cash*. Retrieved March 15, 2025, from <https://www.eccb-centralbank.org/d-cash>
5. Central Bank of Nigeria. (n.d.). *eNaira*. <https://enaira.gov.ng/>
6. Andolfatto, D. (2021). Assessing the impact of central bank digital currency on private banks. *Economic Journal*, 131(634), 525-540. <https://doi.org/10.1093/ej/ueaa073>
7. Araujo, F. (2021). Initial steps towards a central bank digital currency by the Central Bank of Brazil. *Bank for International Settlements*. https://www.bis.org/publ/bppdf/bispap123_c.pdf
8. Zhou, J., & Zhang, Y. (2021). Central bank digital currencies: Motives, economic implications, and the research frontier. *Annual Review of Economics*, 13, 1-27. <https://doi.org/10.1146/annurev-economics-051420-020324>
9. Central Bank of The Bahamas. (n.d.). *Sand Dollar*. <https://www.sanddollar.bs/>
10. Auer, R., & Böhme, R. (2019). Designing central bank digital currencies. *IMF Working Papers*, No. 2019/252. <https://www.imf.org/en/Publications/WP/Issues/2019/11/18/Designing-Central-Bank-Digital-Currencies-48739>
11. Federal Reserve Bank of Kansas City. (2023). *Observations from the retail CBDCs of the Caribbean*. <https://www.kansascityfed.org/research/payments-system-research-briefings/observations-from-the-retail-cbdc-of-the-caribbean/>

encouraging the development of tailored mobile applications. The need for robust cybersecurity protocols would drive investments in cybersecurity infrastructure and training, building public trust in digital financial systems. Lastly, a CBDC could prompt the establishment of regulatory frameworks that promote digital innovation while ensuring consumer protection, creating a favorable environment for the growth of digital services.

Enhanced Monetary Policy

A Central Bank Digital Currency (CBDC) could significantly enhance the monetary policy of developing economies by giving central banks direct control over the money supply. This would enable central banks to issue digital currency directly to the public, allowing for immediate adjustments essential for managing economic fluctuations and stimulating growth. CBDCs would also improve monetary policy transmission by linking the central bank directly with the public, reducing reliance on commercial banks as intermediaries and ensuring a quicker reflection of policy changes in the economy. Additionally, the digital nature of CBDCs would provide real-time data on transactions, offering insights for more informed decision-making. In times of financial crisis, a CBDC could facilitate rapid monetary interventions, quickly distributing digital currency to households and businesses to stabilize the economy. Overall, implementing a CBDC in developing economies could transform their monetary policy landscape, making it more responsive and effective in addressing economic challenges.

Challenges and Disadvantages

The implementation of CBDCs in developing economies faces several significant challenges that could impede their success. Underdeveloped digital infrastructure, characterized by limited internet access and mobile network coverage, hinders effective use, especially in rural areas. Additionally, a lack of financial literacy among a substantial por-

tion of the population poses a risk of low adoption rates without adequate education on digital currencies. Furthermore, the introduction of a CBDC raises cybersecurity risks, increasing the likelihood of cyberattacks and fraud, which necessitates strong security measures to protect users' funds and personal information. Cultural resistance to digital currencies, reliance on technology that may not be accessible to all citizens, and concerns about privacy and government surveillance further complicate adoption. Moreover, the potential disruption to the existing banking system could lead to disintermediation, negatively impacting economic stability. Finally, the significant costs associated with developing and implementing a CBDC may divert resources from more immediate needs, such as healthcare and education, given the pressing challenges faced by many developing economies.

Solutions

To effectively address the challenges of implementing CBDCs in developing economies, several targeted solutions can be considered. First, governments may prioritize investments in digital infrastructure, collaborating with international partners to enhance internet access and mobile network coverage, particularly in rural areas. Second, comprehensive financial literacy and education campaigns are essential to inform the population about CBDCs and digital finance, focusing on various demographics, including rural communities, to ensure effective and safe usage of digital currencies. Third, establishing a robust legal and regulatory framework for CBDCs is crucial to build user trust, addressing key issues such as consumer protection, anti-money laundering, and data privacy. Additionally, to mitigate cybersecurity risks, central banks and relevant authorities must invest in advanced security technologies and protocols, including regular security audits and user education on safe practices. Engaging community leaders

bility and growth. This financial exclusion limits individuals' ability to save, invest, and participate in the broader economy, perpetuating cycles of poverty and hindering overall development. Enhancing financial inclusion is a critical goal for these regions. By developing a CBDC, countries can enhance financial inclusion in ways similar to the successful strategies implemented by Jamaica, The Bahamas, Nigeria, and the Eastern Caribbean. For instance, Jamaica's CBDC, known as Jam-Dex, aims to facilitate easier access to digital payments, particularly for those without traditional bank accounts, which has helped increase adoption rates among underserved communities. Similarly, The Bahamas introduced the Sand Dollar, designed to enhance financial inclusion by allowing users to conduct transactions without needing a bank account, thereby reaching remote and underserved areas. In Nigeria, the e-Naira was launched to reduce transaction costs and improve access to financial services, particularly for small businesses and individuals in rural areas. The Eastern Caribbean's DCash initiative exemplifies regional cooperation, where member states collaborated to create a digital currency that enhances payment efficiency and financial inclusion across the region. This collaborative approach has allowed for shared resources and knowledge, making it easier to implement effective financial solutions tailored to the unique needs of developing economies.

Transactions Cost Reduction

Research has shown that the average cost of transferring funds through formal channels in developing economies can be prohibitively high. This significant financial burden affects individuals and families who rely on remittances to support their loved ones. Such high transaction fees frequently discourage the use of formal channels, pushing individuals toward informal methods that may be less secure and more expensive in the long run. However, implementing CBDCs in developing

economies could alleviate these issues by streamlining the remittance process, enabling direct transfers between individuals, and reducing the need for costly intermediaries. This shift would lower transaction fees and enhance the speed and efficiency of remittance flows. Additionally, CBDCs can facilitate faster and cheaper transactions by leveraging digital currency technology, which reduces operational costs and eliminates the high fees typically associated with traditional banking systems. Successful implementations of CBDCs in countries like Jamaica and Nigeria have demonstrated their potential to effectively lower transaction costs for remittances, providing valuable models for other developing economies. The high costs associated with transferring funds underscore the urgent need for improved financial infrastructure, and adopting CBDCs could play a crucial role in addressing these challenges, ultimately benefiting individuals and families who depend on remittances for their livelihoods.

Improved Digital Infrastructure

The development of a CBDC in developing economies could significantly enhance their digital infrastructure by stimulating investments in telecommunications, thereby expanding internet access and mobile network coverage essential for digital financial services. This improved connectivity would also facilitate better access to government services. Additionally, a CBDC could promote interoperability by establishing a secure digital payment system that enables seamless transactions among financial institutions, businesses, and government services, streamlining economic activities. Furthermore, the implementation of a CBDC could foster the growth of the local IT industry, creating demand for software development and cybersecurity solutions, which would lead to job creation and capacity building. It would also enhance financial inclusion by providing unbanked populations with secure digital payment options,

veloping economies, including The Bahamas, Jamaica, Nigeria, and the Eastern Caribbean region. The Bahamas launched the Sand Dollar in October 2020, aiming to enhance financial inclusion and facilitate digital payments for those without access to traditional banking services, thereby addressing the needs of its developing economy. Jamaica followed with the introduction of the Jam-Dex in 2022, which serves as a secure digital payment method to promote financial inclusion among its population, reflecting its status as a developing economy. Nigeria's e-Naira, launched in October 2021, is designed to improve the efficiency of the payment system and enhance financial inclusion, targeting the challenges faced by many in its developing economy. Additionally, the Eastern Caribbean Central Bank's DCash, launched in March 2021, is utilized across member states, many of which are developing economies, to enhance payment efficiency and broaden access to financial services. These examples illustrate how CBDCs can significantly contribute to economic development in these regions by improving access to financial services and enhancing the overall efficiency of payment systems.

How CBDCs are developed

The International Monetary Fund (IMF) offers a framework for countries considering Central Bank Digital Currencies (CBDCs), emphasizing the need for a dynamic decision-making process that adapts to each nation's economic, technological, and regulatory context. Central banks must clearly define their objectives, such as enhancing payment systems or promoting financial inclusion, while engaging with stakeholders to build trust and gather insights. Implementing pilot programs allows for real-world testing and refinement of the CBDC, and establishing a robust legal framework is essential to define user rights and the central bank's responsibilities.

How CBDCs benefit Developing Economies

The issuance of a CBDC by central banks in developing economies could potentially offer several benefits, especially in the context of their economic challenges. A CBDC could enhance financial inclusion by providing access to digital financial services for unbanked populations, which is particularly important in these regions, where many people lack access to traditional banking services. Additionally, a digital currency could streamline payment processes, making transactions faster and more efficient, thereby benefiting both individuals and businesses by reducing transaction costs and improving cash flow. Furthermore, a CBDC could provide central banks with better tools for implementing monetary policy, allowing for more precise control over the money supply, which is crucial for stabilizing the economy. The introduction of a digital currency could also enhance transparency in financial transactions, making it harder for corrupt practices to thrive and helping to rebuild trust in financial institutions and governments. Moreover, a CBDC could simplify cross-border transactions, facilitating businesses' engagement in international trade, which is particularly beneficial for their economic integration into the global market. In summary, the potential benefits of Central Bank Digital Currencies (CBDCs) for developing economies are substantial. The following paragraphs will delve into the specific advantages of CBDCs, including enhancements in financial inclusion, improvements in transaction efficiency, and the strengthening of monetary policy implementation. By exploring these aspects, we can better understand how CBDCs can serve as a transformative tool for economic growth and stability in developing regions.

Financial Inclusion

A significant portion of the populations in developing economies lacks access to banks and essential financial services that are crucial for economic sta-

From Cash to Code: Envisioning Developing Economies' Future with Central Bank Digital Currency

With the ongoing digitalization in the finance and banking sector, the importance of Central Bank Digital Currencies (CBDCs) has become increasingly evident. CBDCs offer a modern solution to enhance payment efficiency, reduce transaction costs, and promote financial inclusion, particularly for unbanked populations. As traditional banking systems evolve, CBDCs can provide a secure and stable digital alternative to cash, ensuring that central banks maintain control over monetary policy and financial stability. Research shows that Central Bank Digital Currencies (CBDCs) in developing economies can enhance financial inclusion, improve transaction efficiency, reduce remittance costs, and strengthen monetary policy implementation. This article will explore how developing economies have successfully designed, implemented, and officially issued their CBDCs. The advantages and opportunities as well as challenges and disadvantages of CBDCs for developing economies will be analyzed. The analysis will utilize insights from the IMF's findings, which emphasize the need for a well-thought-out design.

What are CBDCs

CBDCs are digital forms of a country's fiat currency, issued and regulated by the national central bank. Unlike decentralized cryptocurrencies such as Bitcoin, CBDCs are centralized and backed by the government, which provides a level of stability and trust that is often lacking in private digital currencies. The significance of CBDCs in the modern financial landscape is profound, as they represent a transformative shift in how money is conceptual-

ized and utilized.

CBDCs are being adopted by various countries to enhance financial inclusion for unbanked populations, reduce transaction costs and times for cross-border payments, improve the efficiency of monetary policy implementation, and combat financial crimes through increased traceability. This global trend is driven by the need to modernize payment systems in response to the rapid digitalization of the economy and the rise of cryptocurrencies. Countries like China are leading in CBDC development with their digital yuan, while others, such as the European Central Bank and the Federal Reserve, are actively researching the implications of introducing digital currencies, reflecting a recognition of the importance of maintaining monetary sovereignty in an increasingly digital world.

CBDCs in Developing Economies

In developing economies, Central Bank Digital Currencies (CBDCs) can significantly boost financial inclusion by providing digital payment methods for those lacking access to traditional banking, thereby enhancing economic participation. They can lower transaction costs, particularly for remittances, which are vital for many households, thereby improving financial well-being and stability. Additionally, CBDCs can drive the development of digital infrastructure, addressing existing inadequacies and fostering a more robust digital economy with broader access to financial services.

Successful Cases

Among the countries that have officially issued and implemented CBDCs, several are classified as de-

شمولیت مالی و دسترسی مردم به خدمات مالی در سراسر کشور از اولویت های کاری سکتور بانکی کشور است.

هموطن!

اکنون که بانکوتهای جدید
افغانی بدسترس تان قرار
گرفته است، در قسمت حفظ و
نگهداری آن توجه کرده و
نگذارید قبل از زمان معین
کهنه و مندرس شوند.